

ממז:

ר"ן

כמאָן מלנין אָקצירי ואמריעי. צכל ימות השנה: **כמאָן בר' יוסי**.
לדמער צפ"ק דר"ה (ד' טו.) אדס גדון צכל יוס דאילו לרצנן דלית להו דגדון צר"ה כיון שגגמר דינן אין תפלה מועלת להן: קצירי קצירי **ממש**. חולין ומיקרו קצירי לפי שנפסס קצרה מחמת חליים: **מסני' דלא כצנלאי**. מתני' דשרי עצה משוס דלא מתאכלא צי' ריפתא: **דלא כצנלאי**. דאילו לצנלאי כיון דלכלי צהדי ריפתא תצטיל מיקרי ואסור: נקרינ. שאוכלי צנקיות. לשון אחר נקדני שמדקדקים צאכילתא וכדלדמרי' צפ' שלשה שאכלו

(ברכות דף ג.) הנקדנים תופסין אותו בכך: **דייסא**. מאכל של חטים מצושלים: **דחיטי בלחמא דחיטי**. דרב חסדא מבני צבל היה שהיו אוכלים פת דדייסא: **בחסיסי**. קמח של קליות: **עד פרסה**. לך פרסה כדי לאכול דייסא: **לפסילא של אבר**. שאינו מתעכל: **גולא**. צקליפת עץ: **מאכילני רוקח**. שאין דרך לקנח ההוא לאחר שנמנה לתוך פיו כשמחזירה צקערה: **מאכילני לואסר**.

לואה שחתה הצפרנים: **גלוספיין**. מין תאנים שקשין להתעכל: **ר"ש שנסמוך עלינן למחר**. שמתוך שאין מתעכלין מתעכבין צמעים וכל זמן שעומדין שם זינן את הגוף: **מורה וריו**. בעל הוראה ומשכר. שמתוך שראתה פניו צהובין היתה סבורה שנשתכר: **כמגדלי חויריס**. שמתוך שמרויחין הרצה פניהם צהובין: **גולפא**. קנקן. והיה מציאו לצית המדרש כדי שיצצ עליו: **שמכנסא אס צעליה**. שלא היה יושב ע"ג קרקע: **דעוטני**. גלימא חשוץ: **שעטני מעיל**. שהיה חשוץ צעיניו כמעיל: דלי

יהודה אבל ר' שמעון לא אבל א"ל רבי יהודה מאי טעמא לא אכיל מר אמר ליה ר' שמעון אלו אין יוצאין מבני מעים כל עיקר אמר ליה רבי יהודה כ"ש שנסמוך עליהן למחר רבי יהודה הוה יתיב קמיה דר' טרפון אמר ליה רבי טרפון היום פניך צהובין אמר ליה אמש יצאו עבדיך לשדה והביאו לנו תרדין ואכלנום בלא מלח ואם אכלנום במלח כל שכן שהיו פגינו צהובין אמרה ההיא מטרוניתא לרבי יהודה מורה וריו אמר לה הימנותא בידא דההיא איתתא אי טעימנא אלא קידושא ואברלתא וארבעה כסי דפסחא וחוגרני צידעי מן הפסח עד העצרת אלא יחכמת אדם תאיר פניו ^(א) אמר ל' ההוא צדוקי לרבי יהודה פניך דומין אי כמלוי רבית אי כמגדלי חוירין א"ל ביהודאי תרווייהו אסירן אלא עשרים וארבעה בית הכסא אית לי מן ביתא עד בי מדרשא וכל שעה ושעה אני נכנס לכל אחד ואחד ר' יהודה כד אזיל לבי מדרשא שקיל גולפא על כתפיה אמר גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה דביתהו דרבי יהודה נפקת נקטת עמרא עברה גלימא דהוטבי כד נפקת לשוקא מיכסיא ביה וכד נפיק רבי יהודה לצלווי הוה מיכסי ומצלי וכד מיכסי ביה הוה מברך ברוך שעטני מעיל זימנא חדא גזר רבן שמעון בן גמליאל תעניתא ר' יהודה לא אתא לבי תעניתא אמרין ליה לא אית ליה כסויא שדר ליה גלימא ולא קביל דלי

יאלת לשוק וקנתה לזמר ^(א) ועצדה גלימא: **דעוטני**. ועשתה ממנו סרבל טוב: **ודנ נפקס**. איהי לשוקא הות מיכסי ביה: ^(ה) ורבי יהודה כד הוה מללי הוה נמי מכסי ביה: **שעטני מעיל**. שהיה להן חציצ כל כך שלא היה להן אחר:

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

רש"י

מלנין אָקצירי. רופא חולי עמו ישראל: **מריעי**. על פליטת סופריהן: **מחניסין**. דקתני דעצה לא מיתאכלא צריפתא: **דלא כצנלאי**. דמלפתי פיתן צדייסא דהויא עצה: **נקדני**. דייקנים צמאכל: **[היין מעלין]**. צאהה דצר מעולה אכילת דדייסא: **דחיטי**. יכול לאכלה צלחם של חטים ודייסא דשערי יכול לאכלה צלחם של שעורים: **או דילמא**. דייסא ושל שעורים צל חטים: **ואית דגרסי** נקריי מלשון כי קרן עור פניו (שמות לה) מלאים חכמה ומאירה פניהם שנא' (חכמת אדם תאיר פניו: **אכלה בחסיסי**. היה מלפת פיתו בחסיסי. ומפרש לה צמסכת פסחים (דף לט.) קימחא דאצישונא קמח של קליות שעורים שלא הביאו שלש ומיבשין אותן צתנור וקלופין הן: **מומני לך לאכול דייסא עד פרסה**. דע שאותו מאכל אינו טועד לך אלא עד הילוך פרסה. וצער השור עד שלש פרסאות: **ע"א אי מוזמני לך לאכול דייסא עד פרסה** לך אחר דייסא לאכול וטפי לא ולאכול צער שור לך עד שלש פרסאות: **כל מידעס לא תפלוט קמי רבך**. לא תרוק רוק צפני רבך כדלמר צמס' עירובין (דף טז.) הרק לפני רבו חייב מיתה שנלמרי' וכל משנאי ארצו מות אכל אס אכלת דלעת ודייסא וזודמן לך הרוק צפיק פלוט צפני רבך וזרוק אותו לחוך שיש צו סכנת נפשות שהן קשין לגופו של אדם כפתילה של אצר: **ואפילו לפני צצור מלכא פלוט**. ואל תתצייש: **עד מתי אסא מאכילני רוקח**. שהיה נותן ההוא צפיו ומדביק צו הרוק שצפיו ומחזירו צקערה: **לאסר**. עפורית שצצפרניו: **גלוספיין**. תאנים שנתצטלו יותר מדאי: **כיון שאין יוצאין מבני מעיס(א): ר"ש**. דמעלו שנסמוך עליהן שאין אנו צריכים לאכול מאכל אחר למחר: **מורה וריו**. אתה תלמיד בעל הוראה ואתה שיכור. מפני שהיו פניו צהובין כל שעה: **הימנוסא צידא דסהיא איססא**. אמונתי צידך שאיני שותה כל השנה יין אלא קידושא ואצללתא: **וחוגר אני לדעי**. וקושר אני לדעי פדחמי משוס מיחוש ראשי מפני ד' כוסות ששתיתי שאני חושש מהן מפסח עד עזרת: **אי כמלוי צרינסי כו'**. שהן מרויחין ביותר ופניהן צהובין ויפין: **תרווייהו**. לגדל חוירין ולהלוות צריצית אסירי ליהודאי ודאי לאו מייניהו פני צהובין: **שקיל גולפא**. היה נושא הקנקן לצית המדרש ליצצ עליה: **מלאכה שמכנסא כו'**. דעכשיו יצצ עליה צביית המדרש: **נפקת נקטס עמרא**.

על קצירי ועל מריעי. רבנן, חוליס, מריעי, רבנן (ברכות כב.) מ"ח שאן משושי כח (ד"ה טז.) כמאן בר' יוסי. דלמר אדס גידון צכל יוס, וימפלל שיזוט אותו לזכות ולא יקנסוכו מימח, דאי כרצנן דלמרי און גידון אלא בלגש השנה, הרי ככר נקטס עליו (שם.) מידעס, שוס דצר (לקטון ג.) אי כמלוי רבית אי כמגדלי חוירין. שכן מרובה צלל טורח ושחמסם צחלקס, לךך פניהם להוציט (ברכות נה.)

מסורת הש"ס

(א) ציצה נח. ע"ש, (ב) [ממד כז:] (ג) א ציל גלוספיין ועי' לקמן ג: היה טועה וכו', (ד) צרכות נה. ע"ש, (ה) [קבלת ח], (ו) [משני ח],

תורה אור השלם

1. מי ברהקבם ומי יודע פשר דבך חכמת אדם קאציר פניו ידע פניו קהלת ח א ישא:

מוסף רש"י

על קצירי ועל מריעי. רבנן, חוליס, מריעי, רבנן (ברכות כב.) מ"ח שאן משושי כח (ד"ה טז.) כמאן בר' יוסי. דלמר אדס גידון צכל יוס, וימפלל שיזוט אותו לזכות ולא יקנסוכו מימח, דאי כרצנן דלמרי און גידון אלא בלגש השנה, הרי ככר נקטס עליו (שם.) מידעס, שוס דצר (לקטון ג.) אי כמלוי רבית אי כמגדלי חוירין. שכן מרובה צלל טורח ושחמסם צחלקס, לךך פניהם להוציט (ברכות נה.)

פירוש הרא"ש

כמאן מצלינן אמריעי ואקצירי בר' יוסי. דלמר אין אדס גדון צריה: מריעי רבנן. מריז גרסאס תלני: מתני' דלא כבבליא. דלדיוכו אפי' עצה מיקרי תצטיל: נקדני דהוצל. נקי דהעת כמו המנקך תצרו: קמח של קליות: באצבעתא בסיס. האוכל צלצנע אחר הוא טוב וכל שכן צמתי אצצעות או צעלס: למיכל דייסא עד פרסה. לך שמה: כל מדעס לא תפלוט. כל מאכל שאכלת אס אתה יושב לפני רבך ויש לך רוק צתוך פין צבלעט ולא תפלוט אותו לפני רבך: לבר במקרא ודייבא שדומין לפתילה של אבר. הצולע רוקן אחר שאכלת מאכילני רוקח. הנדנך צהולא אכל אצנע היה מקנח מן הרוק: מאכילני צואחק. שצין צפורן לצער: בלוספיין. מין תאנים: מורה וריו. בעל הוראה כמותן שמתכ: וחוגרני צדעי. מלכא הראש: שקיל גולפא אבתפריה. חית ליצצ עליה צביית המדרש: נקטת עמרא. לקחה אמר: שעטני מעיל. שהיה חשוץ עליו כמעיל:

הגהות הב"ח

(א) גבי' אמר רב חסדא ליבא דמשאלי: (ב) רש"י ד"ה כיון שאין וד"ה כ"ש דמעלו הד"א: (ג) ד"ה נפקת וכו' לזמר הס"ד ואס"כ מ"ה ועצדה גלימא דהוטבי הד"א: (ד) ד"ה וכד נפקת וד"ה ר' יהודה הד"א:

תוספות

כמאן מצלינן האידנא על החוליס בר' יוסי. דלמר אדס גידון צכל יוס דאילו למאן דלמר דמזון צלגש השנה הוי תפלת שוא:

מתני' דלא כבבליא דאבלי דייסא

בנחמא. וא"כ גם תצטיל עצה אסור לדידה: איבא דבשאול להני נקדני. פירוש מן ימנא ששאל להי נקי דהעת כמו נקיר שמי (פסחים ק"א:) וכן לנקר תצרו (צ"ה ח:) ויש מפרשין נקדני כמו (ברכות ג.) הנקדנין תופסין אותו ע"כ וכל המדק' צדורי' נקרא נקדן: בחסיסי.

קמח של קליות וכן פרי' (פרק כל שעה ד' לט) ור"ח פירש קמח של עדשים ופירשו נראה יותר דלפרש"י היה לו לקרותו קימחא דאצישונא ועוד אמר פ' כל שעה ממחו ליה קדיה בחסיסי ואי קימחא דאצישונא הא אמר לעיל מיניה צהואה פירקא דאסור: לפלוט. כלומר אס יאטרך לרוק ירוק ואל יניח צבייל כבוד רבו: בלוספיין. מין תאנים רעים: כל שכן דנסמוך עליהם למחר. שלא יתעטלו מהר וכל זמן שהמאכל צתוך הגני מעיס הלב נסעד: וחוגרני צדעי. פירוש חוגר וקושר היה צדעיו לפי שהיה חש צרהשו על היין ששתה צפסח: שקיל גולפא. ליצצ וישב צביית המדרש: שמכבדת בעליה. שלא אטורך ליצצ על גבי קרקע: שעטני מעיל. חשוץ היה לו כמעיל: